

tingsudvalget i 1914 fremsatte Udtalelser, som gik fuldstændig i samme Retning som det, der nu foreligger vedtaget af Folketinget; thi saadanne Udtalelser fremkom ganske vist i Betænkningen; men de dertil svarende Forslag kom ikke til Afstemning i Landstinget. Det er imidlertid et uoverkommeligt Arbejde at begrunde Berettigelsen af de 1043 Paragraffer, som dette Lovforslag indeholder, plus en Række Tavler med Hensyn til Retskredse og Politikredse, Tavler, som maaske er det allervanskeligst overskuelige ved Lovforslaget. Men det kan fornuftigvis heller ikke være Meningen. En meget stor Del af de Bestemmelser, som nu indeholdes i Paragrafrækken 1—1043, er gamle, gennemdebatterede og velbenedte og er ogsaa overensstemmende med det, som indeholdes i Loven af 26. Marts 1909. Alt dette er der ingen som helst Grund til at dvæle ved. Jeg mener, at der for mig som Ordfører kun er Grund til at dvæle ved og begrunde Berettigelsen af de vigtigere Bestemmelser og navnlig de vigtigere Bestemmelser, som har været drøftede under de Forhandlinger, som førtes i sin Tid uden at føre til noget Resultat, nemlig Forhandlingerne i Landstinget indtil 1914 og i Folketinget baade i Samlingen 1913—14 og i Samlingen 1914—15.

Jeg begynder med det vigtigste Punkt, paa hvilket det nu foreliggende og af Folketinget vedtagne Lovforslag adskiller sig fra Loven af 1909. Loven af 1909 gennemførte ikke Anklageprincippet, men gik en Mellemvej mellem Inkvisitionsprincippet og Anklageprincippet, hvorved man unddrog sig eller skaanede Lovgivningsmagten for at beskæftige sig med det ene af de store Spørgsmaal, som Retsplejeordningen omfatter, nemlig Kravet om, at Retsplejen skal adskilles fra Forvaltningen. Det unddrog man sig for, ganske ligesom man hidtil lige fra 1849 har unddraget sig Fyldestgørelsen af Kravet om en Retsplejereform i det hele. Men i 1909 stoppede man ved flere andre Punkter, saaledes med Hensyn til Indførelsen af Mundtlighed, Offentlighed og Nævninger. Man holdt sig tilbage fra den Adskillelse fra Forvaltningen, der ikke blot er et vigtigt statsretligt Princip, men ogsaa vedkommer Retsplejen, fordi det er Betingelsen for, at Anklageprincippet fuldstændig kan gennemføres. Det er nemlig klart, at naar Dommermyndigheden ikke adskilles fuldstændig fra Forvaltningen, og naar man altsaa paa det laveste Trin, kan jeg sige, af Retsbygningen træffer en Dommer og en Politimester som een Person, saa er der uundgaeligt Spiren til en Kon-

flikt, som enten fører til, at Princippet om, at den enkelte sigtede skal tilbørlig forsvares, svigter, eller at det andet lige saa vigtige Princip, nemlig at Retsplejens Haandhævelse skal ske Fyldest, svigter. Dette Princip om Administrationens Adskillelse fra Domsmagten var optaget i det Lovforslag, som blev fremsat i 1913 og gentaget i 1915 og nu foreligger for os i 1916. Dette Princip var optaget i alle de Lovforslag, som blev fremsat ikke blot i den tidligere Periode til 1875, men ogsaa i den senere Periode efter den nye Kommission, med Undtagelse af de Lovforslag, der fremsattes i Tiden fra 1907 til 1909, og som førte til en Lov, der eksisterer, men som bekendt ikke traadte i Kraft. Nu vender vi tilbage til det gamle, bekendte og rigtige Princip. Der er nu med alle Partiers Samtykke vedtaget af Folketinget et Princip, som Landstingsudvalget nu i 1916 ligesom delvis i 1914 betragter som et Hovedfremskridt.

Med Hensyn til de andre Hovedgrundsetninger, som omhandles i den endnu gældende Grundlovs § 74 og handler om Offentlighed og Mundtlighed, er det foreliggende Lovforslag ens med Loven af 1909. Det er ikke, fordi jeg betragter det som noget udmærket. Mundtlighedsprincippet var gennemført i større Omfang i de Lovforslag, som fremsattes tidligere indtil 1906, da det hele stoppede en Tid lang. Man gik videre i Retning af Mundtlighed i den Del af Sagen, som angik Bevisumiddelbarhed. Det har man beholdt fra Loven af 1909. Det var en nødvendig Følge af Ordningen der, at man ikke gik saa vidt, men holdt sig til den stærkt begrænsede Bevisumiddelbarhed. Det er fra et Principstandpunkt maaske mindre rigtigt, men der er visse praktiske Grunde, som taler for at stoppe lidt med Hensyn til Bevisumiddelbarheden, dels for ikke at volde unødige Bekostninger, dels for ikke at bryde alt for hurtigt og alt for stærkt med det tilvante. Saa maa man finde sig i de Bebrejdelser, der ligger i de i nyere Tid vedtagne norske Love, hvor man netop bryder en Lanse mod den stærkt begrænsede Bevisumiddelbarhed. Her er dog altid den Trøst, at man kan naa videre, naar Forholdene tillader det og Stemningen er derfor, og at der altid vil ligge et Hjælpemiddel for Udviklingen i den Paragraf — saa vidt jeg husker, er det § 1023 —; der danner det stadige Mellemlid mellem Lovgivningsmagten og Retsplejen til dennes videre Udvikling og Forbedring.

Med Hensyn til det tredie Hovedspørgsmaal, om Nævningeinstitutionen, er det